

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

83. An Episcopus possit erigere Collegiatam cum novis Canonicis; vel addere novum numerum Canonicorum aliis antiquis? Et in tali casu, an possit Episcopus insignire supradictos Canonicos signo illo, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76359](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76359)

genis R. Sol.
& supra in
tr. 1. Ref. 15.
p. 71.

quarto Episcopum consecrantem chrisma, & benedictum oleum infirmorum in statu peccati, peccare mortaliter. Hoc est contra Valquez c. 4. n. 48. qui eodem modo loquitur de consecratione Ecclesie, ac de consecratione chrismatum. Ego tamen iuxta supradicta magnum discrimen inuenio, nam consecratio Ecclesie, vel aræ, aut calicis (& idem est de benedictione corporum, vestium sacrorum, &c.) non sunt actiones verè sacramentales, quibus villo modo conficiatur Sacramentum, quales sunt consecratio chrismatum, & benedictio olei, per quas licet non perficiantur sacramenta Confirmationis, vel Extreme Vnctionis, incipiunt tamen fieri per illas. Suppono enim materiam Confirmationis esse chrisma ab Episcopo consecratum, & materiam Extreme Vnctionis esse oleum benedictum. Ipsa ergo consecratio, vel benedictio constituit materiam illam in ratione materie, atque aded sicut forma aquæ constituit aquam in ratione materie Baptismi, sic consecratio illa constituit materiam illorum Sacramentorum in ratione materie validæ. Sicut ergo consecratio Eucharistie requirit in omnium sententia statum gratiæ, quando fit, licet tunc non applicetur Sacramentum, quia primitum tunc Sacerdos ponit materiam proximam sacramenti Eucharistie, quæ postea, quando applicatur, dat gratiam; sic videtur dicendum de consecratione chrismatum, per quam Episcopus ponit materiam Sacramenti, quæ postea dat gratiam. Nam si res attente consideretur, postea non datur gratia solum intuitu verborum, vel actionis Episcopi, aut Presbyteri vngentis, sed etiam intuitu chrismatum, vel olei ut benedicti ab Episcopo, atque aded intuitu benedictionis præteritæ: ergo illa actio Episcopi benedicens partialiter concurrit ad gratiam, quæ tunc non datur intuitu olei secundum se solum, sed olei ut benedicti, hoc est, olei, & benedictionis: ergo Episcopus benedicens non minus sua actione concurrit ad sanctificationem eorum, qui vnguntur, quam Episcopus, vel Presbyter vngens, atque ideo non minus requiritur gratia in illo, quam in his, sed eo magis, quo illa vnica actio benedictionis est causa vniuersalior, extendens se ad sanctificationem plurium, cum hæc actio vngendi non se extendat nisi ad sanctificationem vnus in particulari. Huc vsque Lugo, & ante illum Henriquez lib. 10. cap. 13. num. 5.

2. Sed sententiam negatiuam tenent communiter ceteri Scriptores Societatis, & ideo non solum illam docet Valquez, sed etiam Suarez, quem citat & sequitur Granada in 3. part. de Sacrament. in gen. contr. 3. tract. 5. num. 7. vbi sic ait. Merito recentiores idem sentiunt de Episcopo consecrante chrisma, aut consecrante Ecclesiam in mortali, non enim est quod grauius iste obligetur ad habendam contritionem, vel confitendum, vt eas actiones sanctè exerceat. Ite ille. Hanc sententiam docet Hurtado de Sacrament. in gen. disput. 4. difficult. 10. Coninch de Sacrament. quest. 64. art. 6. dub. 1. Præpositus in 3. part. quest. 64. art. 6. dub. 1. n. 57. Maxatus tom. 3. de Sacrament. in gen. disp. 8. sect. 2. in fine Tanneus tom. 4. disp. 3. quest. 4. dub. 3. num. 74. & alij, quibus ego libenter adhaereo, rationibus quas penes ipsos videbis.

RESOL. LXXXII.

An si Episcopus omitat aliquam ceremoniam appositam in Pontificati pro benedictione Chismatum, dicatur, hoc non obstante, Chisma benedictum? Ex p. 6. tr. 8. & Misc. 3. Ref. 21.

§. 1. Suppono quod licet aliqua benedictio in Confusio requiratur ex Christi institutione vt Chisma sit debita materia Sacramenti Confirmationis & Extreme Vnctionis, nulla tamen in particulari sit ab eo determinata; sed modus benedictionis Ecclesie sit relictus, vnde is modus sufficit pro validitate Sacramenti, quem designat Ecclesia, qui pro temporum & regionum varietate potest esse alius, atque alius, & fieri potest vt benedictio vno tempore sufficiens non sufficiat, alio Pontifice prohibente, & irritante talem benedictionis modum. Hoc supposito quaeritur an si aliquid in Rituali positum pro benedictione Chismatum Episcopus omiserit, Chisma desinat esse benedictum? Respondeo more meo breuiter, & resolutorè, non propterea Chisma non censeri benedictum quod Episcopus forte aliquid in Rituali positum omiserit: quia Ecclesia non ita videtur requirere, vt omnia dicantur vel sentiantur quæ sunt præscripta; vt benedictio redatur irrita si quid forte omittatur. Non videtur igitur probabile Ecclesiam de facto velle omnes ritus consecrationis Chismatum esse essentielles: quia alias, si quis per aliquam distractionem, quod in tam multis ritibus facile potest accedere, aliquid omitteret, inualidè Chisma consecraret, & consequenter per illud inualidè confirmaret, quod esset valde incommodum, nec Ecclesia potest censeri hoc velle. Itaque cum non possit discerni in benedictione Chismatum, quæ verba aut ritus sint essentialia, & quæ non, cum non sit maior ratio de his, quam de illis; obseruatio totius tantum videtur ex præcepto Ecclesie, atque ita validè, etiam si illicite alio ritu consecraretur, dummodo fieret sufficiens olei & balsami commissio, & Spiritus sancti inuocatio. Et ita hæc omnia docet Ioannes Præpositus in 3. part. D. Thomas, quest. 72. art. 3. dub. 1. num. 21. Coninch de Sacrament. quest. 72. art. 3. dub. 1. conclus. 4. n. 47. Suarez tom. 3. disp. 33. sect. 1. §. Resol. verò. Filliuc. tom. 1. tract. 3. cap. 12. num. 12. & alij, quibus ego etiam calculum meum adiungo.

RESOL. LXXXIII.

An Episcopus possit erigere Collegiatam cum nouis Canonicis, vel addere nouum numerum Canonicorum aliis antiquis?

Et in tali casu, an possit Episcopus insignire supradictos Canonicos signo illo, quod vulgo dicitur Almutica, seu Capuccio, vel Zambarda, sine aliqua Sedis Apostolicæ licentia? Ex p. 3. tr. 6. & Misc. 2. Resol. 38.

§. 1. Negatiuam sententiam mordicus sustinet Aloysius Riccius in decisionibus Curie Archiep. Neapol. part. 3. decis. 66. docet enim ibi Episcopum non posse creare nouos Canonicos: & citat Baldum consil. 91. n. 10. lib. 1. Bursatum consil. 27. n. 4. & consil. 110. n. 6. cum aliis.

2. Verum contrariam sententiam docet nouissimè Ioan. Maria Nouarius in questionibus forensibus, part. 1. quest. 24. num. 4. vbi probat posse Episcopum nouum constituere Canonicorum numerum, & Collegium nouaque creare dignitates, & citat Zerolam in praxi Episc. verb. Episcopus q. 17. & Selvan de benef. part. 2. q. 23. n. 16. & addit Nouarius, quod in tali casu Episcopus potest insignire supradictos Canonicos signo illo, quod vulgo dicitur Almutica, seu Capuccio, vel Zambarda sine aliqua Sedis Apostolicæ licentia. Ita ille.

RESOL.

RESOL. LXXXIV.

An Episcopus possit præbere licentiam legendi libros qui prohibiti sunt, donec corrigantur, non obstante Bulla Gregorij XV. & Urbani VIII.

Idem est de Inquisitoribus.

Et necesse est libros non omnino prohibitos, sed cum clausula donec expurgentur, posse retineri, donec oportune eorum correctio, aut expunctio, sit indubia.

Et adhiberi libros de hæresi suspectos, siue propter suspicionem prohibitos, nisi suspicionem eluerint, non licere legere sub peccato mortali; suspicionem autem hæresim incurrent libri, qui continent propositiones hæresim sapientes, male sonantes, rememorativas, vel scandalosas, ex quibus error nasci, aut inferri possit.

Et an quis teneatur denunciare S. Officio, si sciat, verbi gratia, Titium legere, & retinere libros non de hæresi, seu eius suspicionem prohibitos, sed ob aliam causam, ut sunt relationes Antonij Perez, & alij similes?

Et adhiberi retinentes libros prohibitos contra bonos mores, & continentes res lascivas, non esse denunciandos.

Et an legens alios libros prohibitos, seu suspectos ex alia causa, quam hæresim, aut eiusdem suspicionis incurram excommunicationem, aut aliam poenam?

Et tandem dicetur, quod obseruantia, & consuetudo subsequens declarat verba legis, statuti, & c. Ex p. 1. tr. 8. & Misc. Ref. 62.

Marcus Antonius Variar. ref. l. 3. ref. 18. num. 3. & alij. Et ideo ubi lex non distinguit, nec nos distinguere debemus, ut patet ex l. non distinguimus ff. de recepti. arbit. l. Praeses ff. de offic. Praesidis, l. 2. §. conuenire, ff. de iudic. h. quos prohibet, ff. de postulando, l. 1. §. generaliter, ubi Gloss. verb. in infinitum ff. de legat. praes. & docet Surdus conf. 51. num. 7. Elcobar de Ratiocinis cap. 18. num. 42. Ioseph Aldrete de religiosa disciplina tuenda lib. 2. c. 28. n. 11. Soula in Bull. Caena, c. 2. disp. 8. n. 1. & alij.

5. Probatur secundo nostra sententia, quia, ut asserunt Doctores, obseruantia subsequens declarat verba legis, unde statuta è praxi, & obseruantia ipsorum, atque ita prout retro practicata, & obseruata fuerunt, interpretanda, & vel restringenda vel extendenda veniunt, Guid. Papæ decisio Gratianopolit. 30. n. 1. & 2. Heigius q. 17. num. 44. lib. 2. Carol. de Grassis de except. ad mater. statutor. except. 1. n. 13. Aymo Crauetta consil. 735. num. 14. part. 4. Tibertius Decianus respons. 34. num. 17. vol. 2. Hartmannus Pistois quas. 16. n. 11. num. 8. lib. 1. Sic enim de legibus in l. 37. ff. de legib. pro regula traditur; Si de interpretatione legis quaeratur in primis inspiciendum esse, quo iure ciuitas retro in eiusmodi casibus via fuerit, cum optima legum interpretis sit consuetudo. Ita quoque idem ad statuta transferendum & accommodandum erit. Vtique adeo, ut interpretatio statutorum è consuetudine, praxi & obseruantia desumi debeat, etiam si proprietates verborum statuti pugnet, Ioan. de Amicis consil. 42. n. 16. & 17. Ernest. Cothmann. resp. 48. n. 24. vol. 4. Alderan. Malcard. de general. statutor. interpretat. concl. 2. num. 156.

6. Sed in nostro casu consuetudo & obseruantia subsequens interpretata est verba Bullæ felicis memorie Urbani VIII. non solum includere libros absolute prohibitos, sed etiam prohibitos donec corrigantur. Ergo, & c. Minor patet ex praxi & stylo tribunalis Sanctæ Inquisitionis, quod ipsum solum præbet licentiam legendi libros prohibitos donec corrigantur: nec aliquis Episcopus ausus est post Bullam Urbani & Gregorij XV. talem licentiam præbere. Ergo, & c. Unde me citato hanc sententiam tenet nouissimè Ignatius Lupus de editio S. Inquisitionis p. 4. l. 25. disp. 7. art. 2. diff. 1. ubi sic ait; Notandum itaque Gregorium XV. edidisse Constitutionem (incipit; Apostolatus, cui concordat item constit. Urbani VIII. eodemque modo incipit) in quibus omnes, & quascunque licentias legendi, atque habendi libros quomodolibet prohibitos omnino reuocant. Simulque præcipit, ut infra duorum mensium spatium: ij qui huiusmodi libros habuerint, eos ad Episcopum, seu Inquisitorem deferant, qui illos quanto citius comburere debet; quæ sanè constitutio obligat etiam ad denunciationem detinentium dictos libros: & admittit facultatem concedendi licentiam, nisi à Congregatione S. Off. Romæ concedatur.

7. Verùm non obstante constitutione prædicta à viris doctis, integræque fidei ex vrb. ut refert Homobon. de Examine Ecclesiastico t. 2. tr. 11. q. 15. ibi 49. ref. circa fin. habetur, libros, qui non sunt hæreticorum, nec de hæresi, neque falsis dogmatibus contra fidem: aliqua tamen alia ex causa prohibitos posse viris dignis ab Episcopo, vel Inquisitore permitti; qui quidem gratis, & scripto sua manu subsignato tribuent, & de triennio in triennium facultatem renouabunt iuxta Indicem librorum prohibitorum, ubi de instructione eorum, qui libris tum prohibendis tum expurgandis daturi sunt operam §. 2. incipit, Si qui erunt: Hæc autem licentia deseruiet pro foro exteriori; At pro foro interiori

Sup hoc melius infra in Resol. 86. §. penult. ad mediū, vers. Quod confirmatur, & latissime in aliis eius not.

LIBRARIUS
O. H. N. I. A.
O. H. N. I. V.
E. I. I.

1. Anus est practicabilis, curiosus, & à paucis petradatus: Et affirmatiuam sententiam inuenio in Decisionibus Mutinensibus, quarum auctor fuit Pater Raphael Castellus Societatis I. E. S. v. lib. 1. q. 13. ubi sic habetur; Stante decreto Gregorij XV. de licentia librorum prohibitorum reuocatis, an Episcopi, & inquisitores possint aliquam licentiam dare?
2. Videtur dicendum posse licentiam dare librorum corrigendorum, cum in Decreto Gregorij XV. sit sermo de libris prohibitis, & sic in absoluto, & finito suo significato, scilicet quod sint simpliciter prohibiti.
3. Et facit Homobonus tr. 11. q. 15. ref. 4. versus finem: ubi ait; Aduertendum est etiam, non obstantem sanctione prædicta à doctis, integræque fidei viris ex vrb. referri, libros qui non sunt hæreticorum, nec de hæresi tractant, neque contra fidem illa vel suspecta dogmata continent, aliqua tamen alia ex causa prohibiti sunt, posse viris dignis ab Episcopo, vel inquisitore permitti, qui quidem gratis, & scripto sua manu subsignato tribuent, & de triennio in triennium facultatem renouabunt iuxta §. 2. Indicis librorum. At in foro conscientie illam licentiam oretenus habere, sufficere videbitur per ea, quæ tradit Gambac. de casibus reseruat. cap. 3. numer. 25. Huculque Decis. illa Mutinens.
4. Sed hanc sententiam ego non approbo; Primò quia verba Pontificis in Bulla absoluta & generaliter intelligenda est, ut patet in leg. de preti. de publ. in rem. ad l. fraudem S. vlt. ff. de testam. mil. l. 1. §. generaliter ff. de legat. præst. l. 1. §. quod autem, ff. de aliter. l. fin. ubi Angelus C. de dotis promiss. cap. sine §. fin. de maiorib. & obed. & obseruat Narbona de appellatione à Vicario ad Episcopum p. 1. num. 27.